

No, no tot s'hi val

L'article del professor Alfredo Pastor de dissabte (ARA, 19/01/2013) plantejava el problema dels "abusos de llenguatge" en el discurs polític quan "la retòrica pesa més que la raó". Assenyalava com, de manera corrent, "Catalunya és presentada com una colònia i el repartiment fiscal com un espoli". Per il·lustrar l'abús i tenir una referència per a la seva argumentació, el Sr. Pastor esmentava un article meu anterior (ARA, 10/01/2013) on havia utilitzat l'obra d'Amat-Piniella *K.L. Reich* per introduir la noció d'acclimatat o d'acclimatació. Amat-Piniella relata com les persones s'acaben adaptant, s'acclimaten, a situacions tan extremes com les d'un camp de concentració. En no esmentar l'origen literari específic del concepte, que era ben explícit en el meu article, el Sr. Pastor el podia considerar una metàfora abusiva per fer al·lusió a la situació catalana dins d'Espanya. Si fos aquesta la interpretació estricta del text, em limitaria a donar-li la raó. Qualsevol comparació del nostre marc polític amb el règim nazi és desmesurada, abusiva i denunciàble.

Però l'article no anava en aquesta direcció. Parlava de l'existència d'una estratègia lerrouxista adreçada a sectors populars catalans i del rearmament de grups poderosos, amb la intenció compartida d'erosionar el procés sobiranista i fer-lo inviable. Per això deia que "A Catalunya hi ha nuclis encara molt influents en l'economia, la política i la comunicació que s'han acclimatat a Espanya" i que "constitueixen una temible cinquena columna contra el Govern i el procés sobiranista".

Al marge de la precisió en l'origen literari de la idea d'acclimatació, la discrepància de fons no és –em sembla– en el llenguatge sinó en l'anàli-

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

si de la situació. No en la retòrica, sinó en les raons. En la consideració de la legalitat espanyola i de la Constitució. En la interpretació de la naturalesa de les relacions econòmiques i polítiques entre Catalunya i l'Estat. En la caracterització de la discriminació del patrimoni cultural i lingüístic català per part de l'Estat. En la valoració de la violència efectiva que comporta no poder disposar dels recursos generats aquí per fer front a l'atur, la misèria o la desigualtat.

Com n'hem de dir d'un dèficit fiscal persistent superior al 8% del PIB? ¿I de l'incompliment dels compromisos d'inversió o de pagament que posen l'administració catalana al límit de l'ofec? ¿I de l'actitud de l'Estat en relació al corredor mediterrani, a la gestió i les connexions de les infraestructures aeroportuàries i, en general, a la desatenció de les necessitats específiques del sistema productiu català? ¿Parlar d'espoli és una metàfora inexacta? És un excés retòric? Potser l'excés fonamental és en l'estrangulament de l'economia ca-

talana i, sobretot, en el patiment real de tanta gent. El repte retòric és trobar les expressions que reflecteixin amb precisió la naturalesa d'unes polítiques concebudes sobretot amb criteri de dominació i subordinació; d'enfortiment i centralització de l'estat nació.

Com podem definir la negativa de l'Estat a reconèixer la condició nacional reclamada pel poble català i el seu dret democràtic a decidir el seu futur? Com qualifiquem amb rigor l'obstrucció a una presència internacional catalana més important o les limitacions per disposar del propi patrimoni simbòlic? ¿O les actituds i els comportaments suscitats per l'Estatut? Quina concepció de fons empara la catalanofòbia que van alimentant bona part dels mitjans de comunicació de Madrid? Si "espoli" i "colonial" són metàfores abusives, ¿com n'hem de dir de tot plegat? L'excepcionalitat no es pot disfressar de normalitat.

No parlem d'una dependència pactada, sinó imposada i injusta. Després de tants anys d'esforços negociadors i propostes, som en una situació crítica. D'emergència econòmica (atur, pobresa, manca d'expectatives entre els joves, desànim...) i política (descrèdit del sistema, amenaces a l'autogovern, aspiracions que topen amb una legislació restrictiva...). ¿Hi pot haver solucions diverses per capgirar la situació? Sí, esclar. Però molts pensem –legítimament– que la més efectiva és la construcció d'un estat català independent que comporti profundes transformacions socials. Les inèrcies del poder –i les rutines discursives– són favorables al vell Estat. Però hi ha una nova majoria social a Catalunya i una lògica diferent. El que per a alguns és encara una normalitat democràtica acceptable per a d'altres és un escenari sense futur. I estem decidits, democràticament, a canviar-lo.

La discrepància de fons entre el Sr. Pastor i jo no és –em sembla– en la retòrica sinó en l'anàlisi de la situació